
Van bankbiljetten tot bitcoin: regulering blijft

Simon Lelieveldt

Tuesday 07 May 2013, 12:30

update: Tuesday 07 May 2013, 14:17

<http://www.flickr.com/photos/zcopley/5914558006/>

Bitcoins: we konden er niet omheen de afgelopen maanden. Deze wereldwijde internetmunt trok de aandacht door grote schommelingen in waarde en een karakteristieke filosofie.

Iedere gebruiker kan namelijk, net als goudzoekers vroeger, zélf aan de slag met software om de bitcoins te vinden en te gaan gebruiken. De overheid zou hierbij volgens de maker een minimale rol moeten hebben. Een blik op de geschiedenis wijst echter uit dat het beter zou zijn om verdere overheidsbemoeienis te omarmen.

Van contant geld naar betaalcheque

Contant geld domineerde ons betalingsverkeer in de afgelopen honderd jaar. De overheid bepaalde de kwaliteit en werking van munten en bankbiljetten. Met de introductie van de betaalcheque begaven opeens marktpartijen zich op de markt voor betaalproducten. Uiteraard werd er daarbij vooraf overleg gepleegd met De Nederlandsche Bank (DNB).

Het eerste ontwerp van die cheque kende een vast voorbedrukt bedrag van 50 gulden, maar dit werd op verzoek van DNB aangepast. In de uiteindelijke versie moest iedere klant zelf op de betaalcheque het te betalen bedrag invullen. De reden hiervoor: DNB wilde voorkomen dat de betaalcheques teveel als pseudo-bankbiljet zouden kunnen worden gebruikt. Zo'n tweede, niet door DNB te beheersen autonoom circulerende geldhoeveelheid was vanuit monetair oogpunt ongewenst.

Electronisch geld

Tegen het eind jaren negentig van de vorige eeuw herhaalde zich dit patroon. Er werden door marktpartijen proeven gedaan met kaart- en internetbetaalvormen waar gebruikers elkaar over en weer konden betalen met elektronisch geld. Het leidde tot een directe respons vanuit de centrale banken. De Bank for International Settlements onderzocht in diverse internationale werkgroepen alle mogelijke repercussies van de nieuwe betaalvorm. De gedeelde conclusie van

centrale banken en toezichthouders wereldwijd was: de uitgevers van elektronisch geld moeten onder bancaire (of daarmee vergelijkbaar) toezicht vallen. Het Amerikaanse bedrijf Paypal is uit die periode het meest bekend. Het bood gebruikers de mogelijkheid om het e-mail adres als rekeningnummer te gebruiken en voegde zich naar de nieuwe regels. Het bedrijf besloot na een aantal jaren zelfs om een volledige bankvergunning aan te vragen.

Nieuwe betaalsystemen: virtual currency schemes

Zoals het voorbeeld van bitcoin toont, maakt de techniek het inmiddels mogelijk om betaalsystemen te ontwerpen die gebaseerd zijn op de verzamelde rekenkracht van via Internet gekoppelde computers. Tegelijkertijd is te zien dat dankzij de wereldwijde financiële crisis, hernieuwde aandacht uitgaat naar het opzetten van alternatieve afreken-, ruil- of betaalsystemen.

Ook nu buigen dus de centrale banken zich over deze nieuwe generatie betaalvormen. Eind vorig jaar publiceerde de Europese Centrale Bank (ECB) een eerste, voorlopig, [rapport](#) over zogeheten: 'virtual currency schemes'. De meest relevante conclusie hierin is dat deze nieuwe virtuele betaalmiddelen:

'inderdaad binnen het verantwoordelijkheidsdomein van de centrale banken valt, omdat ze een aantal eigenschappen gemeen hebben met betaalsystemen, die noodzaken om de ontwikkelingen op de voet te blijven volgen en een eerste oordeel te vormen'.

We zien hoe de ECB alvast een voorschot neemt op toekomstig beleid. Nieuwe betaalproducten die eruit zien als geld, werken als geld en klinken als geld kunnen rekenen op de onverminderde aandacht van centrale banken en toezichthouder. En het lijkt geen twijfel dat, indien de ontwikkelingen daartoe noodzakelijk zijn, de regelgeving hiertoe verder aangepast wordt.

Overheidsbemoeienis als succesfactor

Het ontwerp van Bitcoin stoelt op de basisgedachte dat het niet zozeer de overheid, maar een gemeenschap van gebruikers zou moeten zijn die in staat is een eigen betaalmiddel te gebruiken en te legitimeren. De geschiedenis toont echter dat, zodra het om nieuwe betaalvormen gaat, de overheid nooit lang op afstand blijft. Als de makers van bitcoin hun systeem tot een succes willen maken, doen ze er dan ook het beste aan om overheidsbemoeienis niet ten principale te mijden, maar juist te omarmen.